

Handläggare
Holström Ingrid
Magnus Thorn

Datum
2015-11-25

Diarienummer
UBN-2015-4688

Utbildningsnämnden

Återrapportering lokala skolstyrelser

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att lägga återrapporteringen om lokala skolstyrelser till handlingarna,

att i samråd med Uppsalas elevkårer ta fram strategier för huvudmannens arbete med frågor om delaktighet och elevdemokrati, samt

att främja arbetet med forum för samråd i Uppsala kommuns skolor

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har getts i uppdrag av kommunfullmäktige att underlätta bildandet av lokala skolstyrelser.

Omvärldsbevakning och kartläggning har visat att lokala skolstyrelser förekommer i mycket få kommuner och skolor i dag. Många av de kommuner och skolor som tidigare haft lokal skolstyrelse har lagt ned dem och arbetar idag istället med de av skollagen reglerade forum för samverkan. Utifrån genomförd omvärldsbevakning konstateras att det finns svaga motiv för att bilda lokala styrelser. Utbildningsförvaltningen bedömer att ett gott samarbete i de befintliga forumen för samråd kan fylla samma funktion som en lokal styrelse. I arbetet ska Uppsala Elevkårer engageras inom ramen för det avtal som utbildningsnämnden har med organisationen.

Ärendet

Bakgrund

Bakgrunden till uppdraget är bildandet av den nya utbildningsnämnden som innebär en koncentration av den politiska styrningen av skolan till en nämnd. Utredningen som föregick

den politiska omorganiseringen av nämnderna pekade på fördelarna med att få en sammanhållen styrning för skolan. Samtidigt fördes diskussioner om utmaningar i att ta tillvara skolors, elevers och föräldrars delaktighet i en organisation där avståndet till politiken kunde uppfattas som längre. Möjligheten att införa lokala skolstyrelser lyftes som ett verktyg för att åstadkomma större delaktighet för elever och föräldrar direkt ute på skolorna. Utbildningsförvaltningens ledningsgrupp preciserade uppdraget till att fokus ska ligga på grundskolan.

Lokal styrelse i skollagen

I skollagen regleras lokala styrelser i 4 kap. 15-17§§. Där anges att en kommun har möjlighet att inrätta en lokal styrelse inom den del av skolväsendet som kommunen är huvudman för. I 16§ som börjar gälla den 1 januari 2016 (ersätter nuvarande 16§ som har en liknande lydelse) anges att ”i en lokal styrelse för en förskoleenhet eller en skolenhet med grundskola eller grundsärskola ska företrädare för barnens eller elevernas vårdnadshavare och företrädare för de anställda ingå som ledamöter”. Det anges också att företrädarna för vårdnadshavarna inte får vara fler än övriga ledamöter. Frågor som rektor kan ge till en lokal skolstyrelse att besluta om är, enligt 4 kap. 17§ skollagen, de frågor som rektor får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare att besluta i. En lokal styrelse får dock inte besluta i frågor som rör enskilda elever.

Erfarenheter från andra kommuner

Inom den kommunala grundskolan i Uppsala finns inga lokala styrelser idag. Det existerade några under försöksverksamheten med lokala skolstyrelser med föräldramajoritet (1996-2003), men dessa lades sedan ner. Utbildningsförvaltningen har genomfört en omvärldsbevakning för att se hur andra kommuner i Sverige arbetar med lokala styrelser.

De rapporter om lokala styrelser som går att hitta på internet är publicerade 2007 och tidigare. Utifrån dessa rapporter har tagits kontakter genom mail och telefon med de kommuner eller skolor som nämndes i rapporterna för att se om de fortfarande arbetade med lokal styrelse.

Kontakt har tagits med skolmyndigheterna för att kunna hitta goda exempel hur kommuner arbetar med lokala styrelser. I kontakten med tjänsteman på Skolverket framkom det att det inte finns någon förteckning från Skolverkets sida över förekomsten av lokala styrelser i kommunerna och inte heller finns det någon information om hur lokala styrelser har utformats i kommunerna. De kontaktade tjänstemännen på Skolinspektionen kunde inte ge något exempel på någon kommun där man infört lokal styrelse och hade inte träffat på lokal styrelse vid inspekterade skolor. Deras bedömning var att det berodde på att de lokala styrelserna hade svårigheter att fungera långsiktigt. De gav dock några tips på kommuner där det eventuellt hade funnits eller fanns kvar lokal styrelse. Dessa har kontaktats av utbildningsförvaltningen.

Barnverket är en ideell organisation som arbetar för inrättande av lokala styrelser. De presenterar sin verksamhet på hemsidan enligt följande:

”Barnverket är en rikstäckande förening och nätverk som utgår från barnets bästa och barnkonventionen. Barnverket är partipolitiskt och religiöst obundet. Medlemmar är föräldrar, engagerade vuxna, andra nätverk och föreningar. Barnverket arbetar för att förbättra barns

villkor i förskola, skola och fritidshem”. Efter kontakt med Barnverket så togs ytterligare kontakt med skolor som Barnverket uppgav arbetade med lokala styrelser.

Utifrån ovanstående har följande kommuner kontaktats: Norrköping, Örebro, Tierp, Upplands Bro, Västerås, Gävle, Nynäshamn, Hudiksvall, Jönköping, Eskilstuna, Göteborg, Malmö och Varberg.

Samtliga dessa kommuner förutom Varbergs kommun meddelade att de inte har någon lokal styrelse. Några kommuner har haft lokala styrelser tidigare men har lagt ned dem. Synpunkter som framfördes som anledning till nedläggningen var att styrelsen satte sig över rektors beslut i frågor som rektor enligt lag inte kan delegera till någon annan på skolan. Styrelsen gick utanför sina lagenliga befogenheter. Man konstaterade också att det var svårt med kontinuitet då ledamöterna ofta byttes ut samt att en del föräldrar använde styrelsen som en egen arena för att driva egna frågor.

Varbergs kommun har lokala styrelser på 5 skolor av totalt 22 skolor och 55 förskolor. Vid kontakt med Varbergs kommun framkom att de har en beslutad normalarbetsordning för lokal styrelse där det regleras vilka frågor den lokala styrelsen ska arbeta med och hur arbetet ska gå till. Varje lokal styrelse har fått en budget på 10 000 kr per år som kan användas till t.ex. trivselaktiviteter, utrustning till skolan eller dylikt.

Två skolor i Varbergs kommun med lokal styrelse kontaktades. Den första skolan är en F-9 skola med knappt 600 elever. Rektor menar att styrelsen mer fungerar som ett skolråd men har val av ledamöter till styrelsen. Rektor anger att fördelarna är att smärre beslut kan fattas i styrelsen och att det finns en större tyngd i besluten i jämförelse med ett så kallat forum för samråd som alla skolor är ålagda att ha. Nackdelarna är att rektor saknat representation från samtliga klasser, att det är få ledamöter i styrelsen och att det är svårt att få ledamöter från högre årskurser. Den andra skolan är en F-5 skola med 42 elever samt förskola. Rektor menar att fördelarna med en lokal styrelse jämfört med ett forum för samråd är att det finns en större öppenhet och samförstånd och att föräldrarna tar mer ansvar och är mer delaktiga. Nackdelarna kan vara att en del styrelseledamöter inte håller sig till agendan (enligt den beslutade normalarbetsordningen) och att det är för få aktiva föräldrar som vill vara delaktiga i arbetet.

Slutsats och förslag

Utifrån ovan presenterade omvärldsbevakning konstateras att det finns svaga motiv för att bilda lokala skolstyrelser. Utbildningsförvaltningen bedömer att ett gott samarbete i de befintliga forumen för samråd kan fylla samma funktion som en lokal styrelse. I forum för samråd ska frågor som har betydelse för elever och vårdnadshavare behandlas. Rektor är ansvarig för att upprätta forum för samverkan och informera elever och vårdnadshavare om de frågor som behandlas i forumet.

Enligt intentionen i IVE – inriktning, verksamhet, ekonomi så ska delaktigheten och inflytandet för vårdnadhavare och elever stärkas för att öka deras engagemang för utbildningen. Genom det avtal som utbildningsnämnden har med elevernas organisation Uppsala Elevkårer möjliggörs ett gott samarbete mellan skollära och elever. Det arbetet kommer under de närmaste åren att förstärkas ytterligare genom att Uppsala Elevkårer i sin verksamhetsbeskrivning lagt till olika aktiviteter för att öka elevernas arbete med delaktighet och inflytande över utbildningen.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör